

INTENDANT DUBROVAČKIH LJETNIH IGARA IVICA PRLENDER

Igre bi trebale cijelo ljeto

Uloga dubrovačkog festivala tko god bio intendant, nije da proizvodi predstave po vlastitom kazališnom ukusu, nego da u Dubrovnik, koji je jedino mjesto gdje možete okupiti ljude iz cijele Hrvatske, redatelje sa strane i gdje se može napraviti predstava u bitno drugačijim uvjetima, nego kad radite u najvećim kazalištima

UOČI 63. po redu Dubrovačkih ljetnih igara, najznačajnijeg kulturnog događaja na ovim prostorima, o tome kako, unatoč sveprisutnoj recesiji, uspijevaju opstati, te o samom ovogodišnjem dramskom i glazbenom programu, za ovaj broj duLista razgovarali smo s intendantom Dubrovačkih ljetnih igara Ivicom Prlanderom. Osvrnuli smo se i na glasine o tome da odlazi s mjesta intendanta, kao i na nedavne medijske istupe Mani Gotovac, članice Festivalnog vijeća, koja nije prihvatila ovogodišnji program Igara.

Nije baš zanemariva činjenica da su Dubrovačke ljetne igre od Ministarstva kulture od 1999. godine dobivale pet milijuna kuna, a sve do 2011. između 4,8 i 5 milijuna, nakon čega slijedi rezanje od 10 posto. Resorno Ministarstvo, koje nije jedini, ali je najvažniji financijer dubrovačkog festivala, za ovu sezonu Igrama je adresiralo 4,2 milijuna

kuna. Kako se uspjevate pokriti i je li vam to otežalo financiranje ovogodišnjih Igara?

UMJESTO SMANJENJA PRODULJENJE IGARA

- Taj iznos od 5 milijuna kuna formiran je 1999. godine. Iznos je praktično iznosio između 4,8 do 5 milijuna kuna ovisno o programskoj koncepciji. Prvo smanjenje bilo je prošle godine, kada je iznosio 4,6 milijuna kuna, dok je ove godine pao na 4,2 milijuna kuna. Zapravo je ovo najveći pad u posljednje dvije godine. Kad financijski gledamo što je 5 milijuna kuna značilo 1999. godine, a što 2008. i 2009. bez pretjerivanja realna vrijednost toga iznosa je negdje trećina. Treba voditi računa da je riječ o složenom sustavu financiranja. Ministarstvo je osnivač Igara, a od stalnih financijera tu su Grad Dubrovnik sa 2,7

milijuna kuna i Dubrovačko-neretvanska županija sa 1,6 milijuna kuna, dok smo kroz vlastiti prihod ostvarivali između 40 i 50 posto. Naravno, vlastiti prihod se sastoji od ulaznica, sponzorstava i donacija, koje iznose više od 40 posto, no nikad više od 50 posto. Razlog je taj što Igre nemaju komercijalnu zadaću, jer to nije u skladu s funkcijom te ustanove na nacionalnoj razini. A da bi privukli sponzore u recesiji koja itekako ima utjecaja, podrazumijeva da imate program. Ako vi gubite priličnu masu javnih sredstava, onda je puno teže neovisno od gospodarstva i krize, pribaviti ova druga sredstva. Tu je i pitanje pada kupovne moći i iznosa kojeg možete ostvariti temeljem ulaznica.

To znači da ste ipak uspjeli financijski pokriti ovogodišnji program?

- Mi smo svoje programске ambicije ostvarili prema realnim mogućnostima. Naravno uvijek postoji jedna stopa rizika, jer uvijek ocjenjujete da ćete od vlastitog prihoda zaraditi toliko i toli-

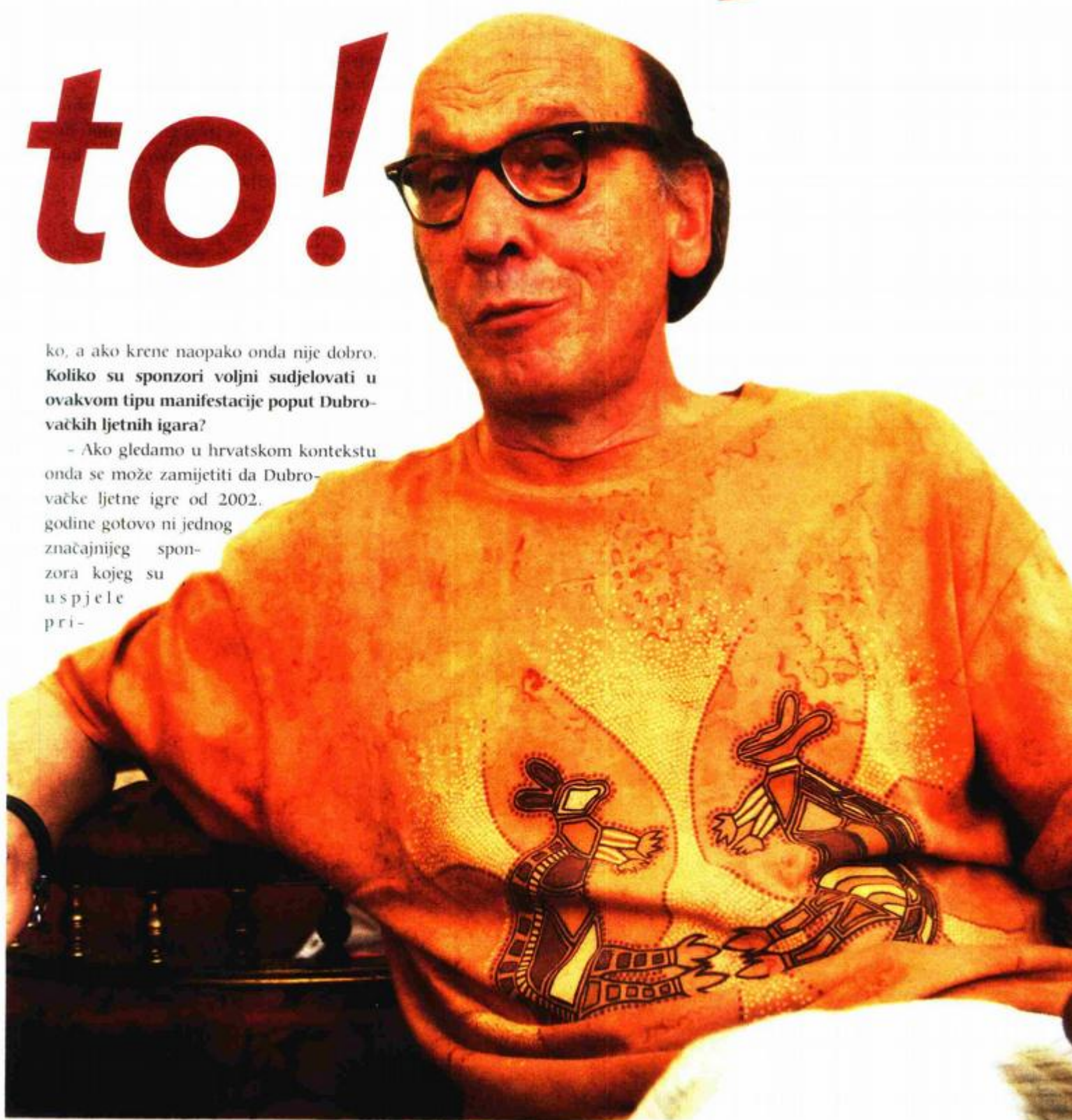

Može trajati to!

ko, a ako krene naopako onda nije dobro.
Koliko su sponzori voljni sudjelovati u ovakvom tipu manifestacije poput Dubrovačkih ljetnih igara?

- Ako gledamo u hrvatskom kontekstu onda se može zamijetiti da Dubrovačke ljetne igre od 2002. godine gotovo ni jednog značajnijeg sponzora kojeg su uspjele pri-

vući, nisu izgubile. To znači da smo u stanju s našim partnerima ostvariti jednu suradnju u kojoj i jedna i druga strana nalazi svoj interes. Što se tiče recesijskih okolnosti, taj se kolač smanjuje, velike korporacije, vrlo ugledne, nastoje iz kulture izvući svoje iznose. Primjerice, INA je nekoć bila vrlo značajan sponzor Dubrovačkih ljetnih igara, no to se danas promijenilo. Ipak, imamo razloga biti zadovoljni i nadam se da ćemo s ovim sredstvima s kojima raspoložemo realizirati program. Vjerujem da se u odnosu na prethodne godine, u programu ne vidi koliko manje novaca imamo.

MANI GOTOVAC PROTIV IGARA

Često se može čuti kako bi se u vrijeme ove krize trebao mijenjati koncept Igara pa čak i razmišljati o smanjenju trajanja festivala. Kakvo je vaše mišljenje?
 - To pitanje termina održavanja festivala može se gledati s više aspekata. Naime, ako se ide u skraćivanje vremena zbog štednje, onda ne vjerujem da je to baš dobar pristup. Ako bi financijske okolnosti narednih godina bile lošije, a ja se nadam da to ipak neće dogoditi, onda bi bilo razumnije

smanjivati broj programa nego broj dana. Ali kad se ukupno gleda kulturna ponuda Dubrovnika, onda bi se, kad je riječ o spretnijoj korelaciji s političkim gospodarstvom, trebali voditi ozbiljni razgovori o tome treba li proširiti to razdoblje. Iz pozicije čovjeka koji vodi jednu kulturnu ustanovu, najlakše se postaviti tako „Nije mi dao gradonačelnik, ministrica, pa koliko para toliko muzike“. To je najjednostavnije, i oni koji tako rade neće se previše uzrujati, jer imaju pokriće. Ono što je dugoročno i što traje od 90-te na ovamo, a bez čega neće biti dobrog rješenja, jest pronaći model kako da se ostvari jedna kvalitetna suradnja između čitavog turističkog segmenta i kulturne ponude Grada. Turistički segment se prema toj kulturnoj ponudi odnosi na način da smatra da je državna obveza da financira proizvodnju. Pri tome ne drže da oni na bilo koji način trebaju u to ulagati. To je nešto što je u suštini krivo postavljeno. Kad se pogleda sustav financiranja u 80-im godinama prošlog stoljeća, onda vidite da je dubrovački festival, ali ne samo njega, financirao onodobni turizam, dok se najmanje financirao iz javnih sredstava.

Pred par mjeseci po medijima se mo-

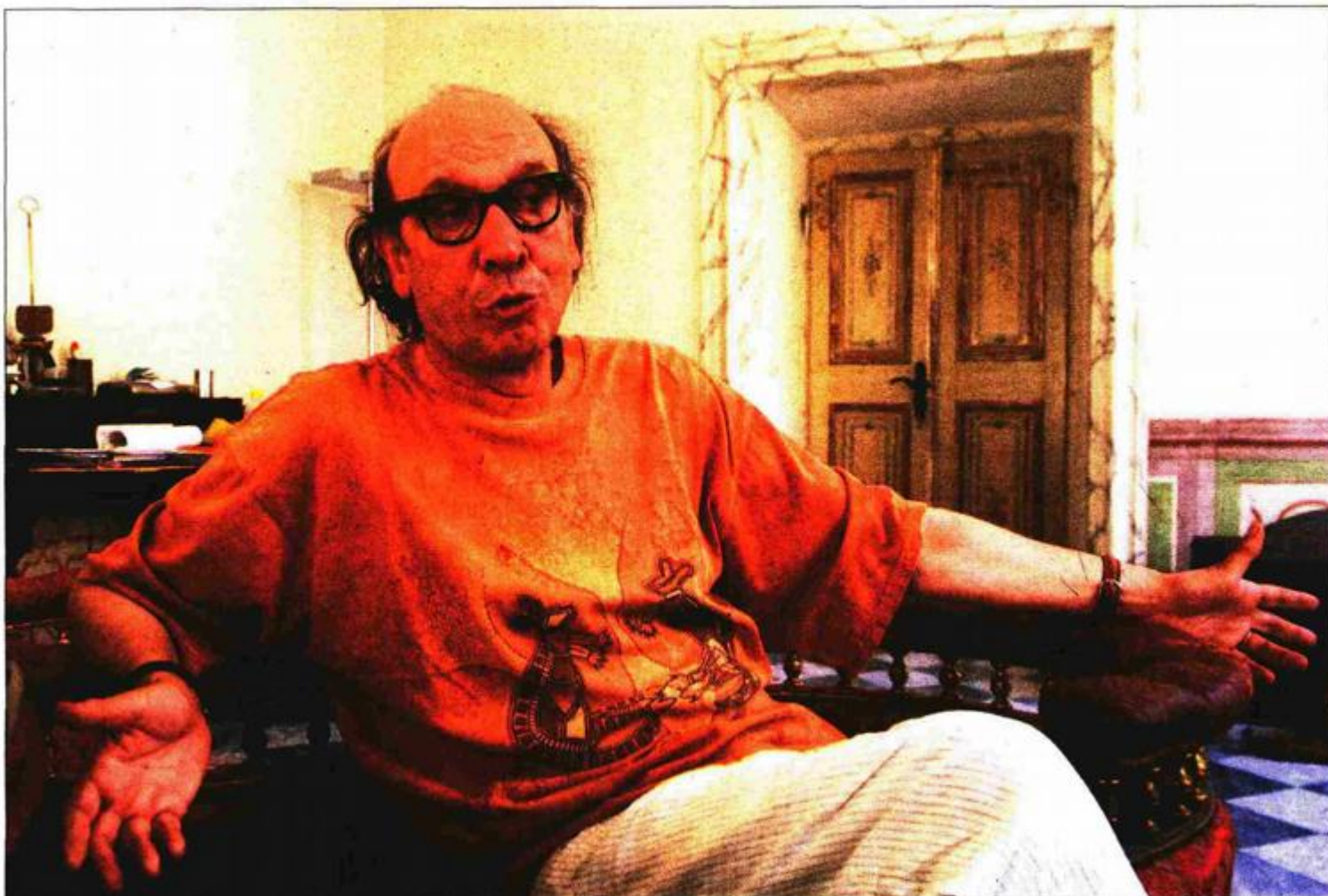
glo čitati kako najavljujete ostavku? Što je bio povod tome?

- Te su se glasine pojavile, no ja sam ih vrlo jasno demantirao. Riječ je o glasinama koje su se pojavile na forumima, a kao uzrok je navedena činjenica da je Ministarstvo kulture značajno smanjio iznos Dubrovačkim ljetnim igrama. No, ja sam to odmah demantirao. Bilo bi krajnje neodgovorno u datumima u kojima se to zbivalo, reći idem ja doma. Tako da to u ovim datumima uoči dubrovačkog festivala nije moguće. Ne bih htio ulaziti u to jesam li zadovoljan ili nisam. Ovaj festival moramo najbolje što znamo dovesti kraju u svakom smislu riječi.

Ovo je 11. godina da ste intendant Igara. Kakav je osjećaj cijelo jedno desetljeće voditi jednu ovako važnu kulturnu instituciju?

- Čovjek se osjeća ispunjeno i zadovoljno unatoč tome što je to sve samo ne lako i naravno ima svoju cijenu. Iskreno, kad sam se prihvaćao toga nisam procjenjivao da ću se zadržati dvije, a kamoli četiri godine. No eto, okolnosti su dovele da sam tu već jedanaest godina.

Često ste na meti Mani Gotovac, čla-

nice Festivalnog vijeća. Nije dala suglasnost ni na program ovogodišnjih 63. Igara. Razlog je obogodišnja premijera Medeje. Možete li nam to komentirati? Ima li opravdanja u njezinom negodovanju?

- Tu je važno biti precizan. Dakle, gospođa Mani Gotovac je članica Festivalnog vijeća. Festivalno vijeće je stručno- savjetodavno tijelo Dubrovačkih ljetnih igara i svi ostali članovi vijeća su prihvatili program, a jedino je gospođa Gotovac glasovala protiv. Držeći se pravilnika ja ne mogu komentirati njezine stavove izgovorene na Vijeću niti ulaziti u to. U medijima sam vidio izjave gospođe Gotovac, a i to da su mediji pokušali pitati neke druge članove Vijeća, koji su odbili davati komentare. Naprosto dobri običaji i pravilnik to nalažu. No, nema nikakvog razloga, da gospođa Gotovac taji zašto je glasovala protiv. Priopćenje nije bilo da je program usvojen jednoglasno, već da je usvojen. No, ne bih ulazio u njezine razloge. Ona je godinama vrlo kritično raspoložena prema Dubrovačkim ljetnim igrama, nije se tu ništa promijenilo. To je suvišno komentirati. U načelu, takav jedan projekt koji je povjeren europskim kućama, koji ima krajnje reprezentativan ansambl

hrvatskog glumišta, nije dobro unaprijed osuditi. Znamo kakvo je kazalište, a to je jedna rizična djelatnost. Naravno da ja mislim i vjerujem da će to biti ne dobra, nego izvrsna predstava. Zato što imamo jedan antologijski tekst, izvrstan prijevod napravljen za ovu izvedbu, vrhunsku podjelu na čelu s Almom Pricom i redatelja svjetskog glasa Tomaža Pandura. Načelno je pitanje kako možete nešto unaprijed proglasiti neuspjelim. Prošle godine nije bilo previše pitanja, a da ih je bilo ja bih razumio, jer smo na inicijativu Dore Ruždjak Podolski režiju Kate Kapuralice prepustili Dariu Harjačeku. On je bio početnik, a napravio je predstavu sjajno primljenu i od publike i od kritike. Nije imao nijednu referencu temeljem koje bi mu kuća ranga dubrovačkog festivala povjerala jednu od svoje dvije premijere. To je bilo vrlo rizično, ali je uspjelo. U Medeji, s obzirom da se radi o Tomažu Panduru, to može biti i pitanje osobnog ukusa. No, tu postoji razlika između mene i mnogih drugih koji u javnosti komentiraju program, i to prije svega dramski. Uloga dubrovačkog festivala tko god bio intendant, nije da proizvodi predstave po vlastitom kazališnom ukusu, nego da u Dubrovnik, koji je jedino mjesto gdje možete okupiti ljude iz

cijele Hrvatske, redatelje sa strane i gdje se može napraviti predstava u bitno drugačijim uvjetima, nego kad radite u najvećim kazalištima. Nogometnim rječnikom - u Dubrovniku kada se radi premijera imate redatelja koji je izbornik, a on stvara hrvatsko - dubrovačku momčad. Kroz ovih 11 godina u kojima potpisujem program sa svojim suradnicima, u Dubrovnik je došao jedan velik broj redatelja različitih naraštaja, ali dva načela su od kojih ne želimo odstati. Jedan je dubrovačka ambijentalnost, i drugi je najveća kvaliteta unutar nekog rukopisa. Profilirat dubrovački festival kao festival jedne poetike, bilo bi osiromašenje Igara što bi dovelo do gubitka jedinog mjesta u Hrvatskoj gdje je to moguće.

UGOSTITELJI, STOLOVI I FESTIVAL

U ozračju iseljavanja povijesne jezgre, kada stolovi i stolice pomalo zauzimaju sve veće površine, kakva je vaša suradnja uopće s ugostiteljima i turističkim sektorom? Koliko oni imaju razumijevanja za program Dubrovačkih ljetnih igara, i koliko glazba, mirisi iz okolnih ugostiteljskih objekata ometaju programe Dubrovačkih ljetnih igara?

Toga je oduvijek bilo. Devedesetih godina to je zamrlo, da bi danas ponovno se vratilo. Analizirajući ovaj vid masovnog turizma, moram reći da on pila granu na kojoj sjedi. Analizirajući turizam kao gospodarsku granu, ja ne vjerujem da je gost bilo kojeg dubrovačkog visokokategorijalnog oduševljen kako grad izgleda. Sad je pitanje, a to je i prastara dilema, je li masovni turizam u kojem su jedino brojke bitne, u kojem prevladavaju gosti relativno malih kupovnih mogućnosti, održiv. U situaciji kada ne možete 20 minuta ući odnosno izaći iz Grada, čovjek bježi od toga. Vrijeme zadržavanja turista sve je manje, obide spomenike i ide dalje. Ili ako je došao ciljano pa je svoj boravak tu spojio s nekim koncertom, predstavom, pa ide dalje. Činjenica je da je Dubrovnik povijesni grad, istovremeno živ. To je ono što je Dubrovnik izdvojilo iz povijesnih gradova iznimne ljepote na Mediteranu. Takvih gradova ima puno, ali Dubrovnik je poseban upravo po tome jer je živ grad, u kojem djeca idu u školu, roba se suši na funjestrama, žene idu u spenzu, ljudi na posao. To je ono što je bila magična privlačnost Dubrovnika, njegov imidž. Po inerciji to dugo traje, ali i dijelom nestaje.

SKUP NAJDUŽE NA DASKAMA

Što nas očekuje na ovogodišnjim 63. po redu Dubrovačkim ljetnim igrama? Uz premijeru Euripidova antičkog klasika „Medeja“, najavljeno je i Büchnerovo remek-djelo o Francuskoj revoluciji „Dantonova smrt“ te premijera „SKUP: IGRE“.

„Skup: igre“ je autorski projekt kazališnog umjetnika Saše Božića kojeg realiziramo u suradnji s Art radionicom Lazareti. On se bavi sjećanjima publike na nekadašnje davne predstave Dubrovačkih ljetnih igara. U fokusu je nimalo slučajno predstava koja je u 63 sezone najduže ostala na daskama, a radi se o Skupu u režiji Koste Spaića. Proces je u toku, materijal se stvara, jer nije unaprijed zadan obrazac kao kod Medeje, za koji vjerujem da će biti iznimno zanimljiv te da će naša publika postati protagonist same dramske igre. „Dantonovu smrt“ režira Oliver Frlić, u izvedbi Festivalnog dramskog ansambla, a radi se o jednom od najintrigantnijih tekstova koji se izvodi zadnjih desetljeća. Također je dobro poznato kakvu kazališnu reputaciju ima Oliver Frlić. To je na tragu onoga zašto i koje bi zapreke bile koje bi toj polemici zatvarale vrata dubrovačkih prostora. Siguran sam da ćemo dobiti jednu krajnje zanimljivu predstavu. U sklopu dramskog programa idu dvije reprize Sofoklov „Edip“ Eduarda Millera te Stullijeva „Kate Kapuralica“ redatelja Daria Harjačeka. Dosta je nezapaženo ostalo u medijima da je s Katom Kapuralicom zatvoren Mostarski festival, a ona će nakon otvaranja gostovati u Budvi na festivalu Grad teatar. Iako se radi o parekselans ambijentalnoj predstavi za koju smo i u Mostaru i u Budvi pronašli način da je adaptiramo u tim sredinama. Također, autorski rad Ivane Sajko „Prizori s Jabukom“ gostovala je u zagrebačkom &TD-u, kao i na Međunarodnom festivalu malih scena u Rijeci. Posljednjih 10-ak godina, nastojimo da dramski programi, gostuju u zemlji i u inozemstvu. S time smo počeli još 2003. godine. No, ni dan danas to nije zaslužilo veću pozornost medija, iako se radi o velikom iskoraku u odnosu na prijašnju tradiciju. Što se tiče glazbenog programa, donosimo 20-ak koncerata što domaćih što inozemnih.